

Sygn. akt VIII Ka 262/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Marzanna Chojnowska

Sędziowie SSO Wiesław Oksiuta – spr.

Del. SSR Barbara Paszkowska

Protokolant Agnieszka Malewska

przy udziale Prokuratora Jerzego Duńca

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2014 roku

sprawy D. K. (1)

oskarżonej o czyn z art. 177 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżycielkę posiłkową

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 6 lutego 2014 roku sygn. akt VII K 838/13

I. Zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

II. Zwalnia oskarżycielkę posiłkową od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

D. K. (1) została oskarżona o to, że: w dniu 27 czerwca 2012 r. w B. około godziny 10:15 u zbiegu ulic (...) umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) i jadąc ul. (...) na wysokości ul. (...) zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych, nie zachowała szczególnej ostrożności polegającej na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu prędkości, po czym wjechała na oznakowane przejście dla pieszych potracając znajdującego się na nim A. K. w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała w postaci złamania kości twarzoczaszki po prawej stronie, stłuczenie mózgu i złamania dwóch żeber po prawej stronie co spowodowało naruszenie czynności narządu ciała na czas powyżej 7 dni, tj. o czyn z art. 177§1 kk

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 6 lutego 2014 r w sprawie VII K 838/13 oskarżoną D. K. (1) uznał za winną tego, że w dniu 27 czerwca 2012 r. w B. około godziny 10:15 u zbiegu ulic (...) umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) i jadąc ul. (...) na wysokości ul. (...) zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych, nie zachowała szczególnej ostrożności polegającej na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu prędkości, po czym wjechała na oznakowane przejście dla pieszych potracając znajdującego się na nim A. K. w wyniku czego pokrzywdzony doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci obrażeń ciała w tym ognisk stłuczeń w pniu mózgu, licznych stłuczeń w korze mózgu, stłuczeń tkanek miękkich klatki piersiowej, kończyn dolnych, złamania kości podstawy czaszki, krwawienia do przestrzeni podpajęczynówkowej, mnogich złamań żeber co skutkowało zakwalifikowaniem doznanych przez A. K. obrażeń ciała jako choroby realnie

zagrożącej życiu (art. 156 § 1 pkt 2 kk) tj. popełnienia czynu z art. 177§2 kk i za tak przypisany czyn na mocy art. 177 § 2 kk skazał ją na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

Na mocy art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił oskarżonej na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata.

Na mocy art. 42 § 1 kk orzekł wobec oskarżonej zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 (dwóch) lat.

Na mocy art. 63 § 2 kk na poczet orzeczonego wobec oskarżonej zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych zaliczył okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 27.06.2012 r.

Zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180 złotych tytułem opłaty i obciążył ją pozostałymi kosztami procesu w kwocie 4264,65 złotych.

Powyższy wyrok zaskarżyła oskarżycielka posiłkowa zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wyroku przez uznanie, że jest brak związku przyczynowego między obrażeniami doznanymi w trakcie wypadku przez A. K. a jego śmiercią – ostra niewydolność krążeniowa – oddechowa rozwinęła się po wypadku – bez wypadku ojciec by żył dalej.

Wniosła o opinię z innego Zakładu Medycyny Sądowej biegłych /inny ośrodek niż B./ licząc, że dostrzegą bezpośredni związek śmierci po doznanych obrażeniach wielonarządowych „realnie zagrożających życiu”

Wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania /odnośnie opinii biegłych w związku z ustaleniem przyczyny śmierci/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżycielki posiłkowej okazała się niezasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że w dniu 27 czerwca 2012 r. w B. na skutek umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez oskarżoną D. K. (1) (tj. nie zachowania szczególnej ostrożności polegającej na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu prędkości przy zbliżaniu się do oznakowanego przejścia dla pieszych) doszło do wypadku. W wyniku tego zdarzenia jak przyjął Sąd Rejonowy A. K. doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci obrażeń ciała w tym ognisk stłuczeń w pniu mózgu, licznych stłuczeń w korze mózgu, stłuczeń tkanek miękkich klatki piersiowej, kończyn dolnych, złamania kości podstawy czaszki, krwawienia do przestrzeni podpajęczynówkowej, mnogich złamań żeber co skutkowało zakwalifikowaniem doznanych przez A. K. obrażeń ciała jako choroby realnie zagrożającej życiu (art. 156 § 1 pkt 2 kk).

Po tym wypadku A. K. został przewieziony do szpitala. A. K. zmarł w szpitalu w dniu 11.07.2012 roku.

Przyczyną śmierci A. K. jak wynika z opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej M. H. i biegłego z zakresu patomorfologii L. Z. (1) stała się ostra niewydolność krążeniowo – oddechowa jaka rozwinęła się z przebiegu świeżych zmian niedokrwiennych mięśnia sercowego współistniejących ze zmianami zakrzepowo – zatorowymi w naczyniach płucnych. Śmierć A. K. nie pozostawała w bezpośrednim związku przyczynowym z obrażeniami ciała jakich doznał podczas tego wypadku, albowiem zgon wynikał ze schorzeń samoistnych. Zaistniał jedynie pośredni związek pomiędzy urazem jakiego doznał A. K. podczas tego wypadku, a jego zejściem śmiertelnym.

Związek pomiędzy śmiercią A. K. a doznanymi w wyniku wypadku zmianami urazowymi miał charakter pośredni, gdyż wystąpiła koincydencja obu czynników - zmian urazowych i zmian chorobowych. Bezpośrednio do śmierci pokrzywdzonego A. K. doprowadziły zmiany chorobowe, które nałożyły się na zmiany urazowe istniejące od kilkunastu dni.

Z tymi ustaleniami Sądu Rejonowego nie zgodziła się oskarżycielka posiłkowa D. K. (2), która zarzucała Sądowi Rejonowemu niezasadne odrzucenie związku przyczynowego pomiędzy zaistniałym wypadkiem drogowym, a

doznanymi obrażeniami ciała i śmiercią ojca. Podnosiła, że oskarżona powinna odpowiadać za ten skutek, a nie tylko za obrażenia ciała w postaci choroby realnie zagrażającej życiu.

Zdaniem Sądu Okręgowego w sprawach jak niniejsza należy w niepodważalny sposób ustalić istnienie więzi kauzalnej pomiędzy dwoma zdarzeniami, z których jedno określa się jako przyczynę, drugie natomiast jako skutek (P. G., Związek przyczynowy w prawie karnym na tle orzecznictwa sądowego, Prokuratura i Prawo, Nr 6, 2009). W niniejszej sprawie jako przyczynę można wskazać – zachowanie oskarżonej doprowadzające do wypadku, a skutkiem będzie sam wypadek, obrażenia ciała pokrzywdzonego. W prawie karnym, w szczególności w zakresie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, najczęstsze zastosowanie ma teoria obiektywnego przypisania. Wymaga ona oprócz ustalenia związku przyczynowego na podstawie teorii ekwiwalencji oraz winy sprawcy ustalenia dodatkowo więzi kauzalnej między czynem sprawcy, a zaistniałym skutkiem na podstawie testu *conditio sine qua non*. Innymi słowy przed stwierdzeniem odpowiedzialności oskarżonej konieczne jest jeszcze dokładne sprawdzenie, czy jej zachowanie było jedyną przyczyną zdarzenia i jego skutków.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie należy podnieść, że w sprawie jednoznacznie można jedynie stwierdzić, iż przyczyną wypadku było zachowanie oskarżonej, która umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nie zachowując szczególnej ostrożności. Natomiast szczegółowo należało zbadać kwestię związku przyczynowego pomiędzy zaistniałym wypadkiem, a skutkiem w postaci doznanym obrażeń ciała przez pokrzywdzonego i jego śmiercią. Na dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia odnośnie tego, że oskarżona odpowiada jedynie za spowodowanie obrażeń ciała w postaci choroby realnie zagrażającej życiu nie zgadzała się oskarżycielka posiłkowa D. K. (2).

Zdaniem Sądu Okręgowego wbrew zarzutowi skarżącej należy wskazać, że w tym zakresie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń, które to ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela.

Przypomnieć zatem należy, że na okoliczność obrażeń doznanym przez A. K. w wyniku przedmiotowego wypadku początkowo sporządzono opinię z której wynikało, że pokrzywdzony A. K. na skutek potrącenia przez samochód w dniu 27.06.2012 roku na ulicy (...)/R. w B. doznał obrażeń ciała w postaci złamania kości twarzoczaszki po prawej stronie, stłuczenie mózgu i złamania dwóch żeber po prawej stronie, co spowodowało naruszenie czynności narządu ciała na czas powyżej 7 dni.

Następnie biegła z zakresu medycyny sądowej M. H. po przeprowadzonych badaniach i zapoznaniu się z całą dokumentacją medyczną zaopiniowała, że w wyniku wypadku doszło do ciężkich uszkodzeń ciała pokrzywdzonego A. K. jakie dotyczyły zarówno głowy jak i klatki piersiowej w tym ognisk stłuczeń w pniu mózgu, licznych stłuczeń w korze mózgu, stłuczeń tkanek miękkich klatki piersiowej, kończyn dolnych, złamania kości podstawy czaszki, krwawienia do przestrzeni podpajęczynówkowej, mnogich złamań żeber, które to obrażenia opisane w sprawozdaniu z badania pośmiertnego w pkt 1 opinii (k-96), skutkowały ciężkim stanem klinicznym A. K. i kwalifikacją jego obrażeń wyczerpującą znamiona art. 156 § 1 pkt 2 kk w postaci choroby realnie zagrażającej życiu. W wydanej opinii zawarty został pełny opis zmian urazowych u pokrzywdzonego A. K. będących wynikiem przedmiotowego wypadku, natomiast w pkt II opinii (k. 96) zawarty został opis zmian chorobowych A. K. stwierdzonych podczas badania sekcyjnego.

Należy podkreślić, że biegła z zakresu medycyny sądowej M. H. oraz biegły z zakresu patomorfologii L. Z. (1) w opinii pisemnej, po przeprowadzeniu badań pośmiertnych oraz badań dodatkowych uznali, że przyczyną śmierci A. K. stała się ostra niewydolność krążeniowo – oddechowa jaka rozwinęła się z przebiegu świeżych zmian niedokrwiennych mięśnia sercowego współistniejących ze zmianami zakrzepowo – zatorowymi w naczyniach płucnych. W ocenie biegłych śmierć A. K. nie pozostawała w bezpośrednim związku przyczynowym z obrażeniami ciała jakich doznał podczas wypadku, albowiem zgon wynikał ze schorzeń samoistnych. Dodatkowo biegli wskazali, iż można jedynie przyjąć pośredni związek pomiędzy urazem jakiego doznał pokrzywdzony podczas wypadku a jego zejściem śmiertelnym (k. 128 – 129).

W toku przesłuchania przed Sądem Rejonowym biegli sądowi M. H. oraz L. Z. (1) (k. 259-265) po zapoznaniu się z dodatkowym materiałem dowodowym przedstawionym przez oskarżycielkę posiłkową D. K. (2) podtrzymali w

całej rozciągłości treść wydanej opinii, konsekwentnie wskazując, że przyczyną śmierci A. K. była ostra niewydolność krążeniowo – oddechowa, która rozwinęła się w przebiegu świeżych zmian niedokrwiennych mięśnia sercowego współistniejących ze zmianami zakrzepowo- zatorowymi w naczyniach płucnych. Biegli potwierdzili, że w wyniku wypadku doszło do ciężkich uszkodzeń ciała pokrzywdzonego jakie dotyczyły zarówno głowy jak i klatki piersiowej w tym ognisk stłuczeń w pniu mózgu, licznych stłuczeń w korze mózgu, stłuczeń tkanek miękkich klatki piersiowej, kończyn dolnych, złamania kości podstawy czaszki, krwawienia do przestrzeni podpajęczynówkowej, mnogich złamań żeber, które to uszkodzenia skutkowały ciężkim stanem klinicznym A. K. i kwalifikacją jego obrażeń z art. 156 § 1 pkt 2 kk w postaci choroby realnie zagrażającej życiu. Ponadto biegli wyraźnie zaznaczyli, że na zmiany urazowe, które miały ciężki charakter nałożyły się dodatkowo zmiany chorobowe. Wskazali, że mimo licznych zmian urazowych pokrzywdzony żył przez kilkanaście dni po wypadku, a do śmierci doprowadziły nakładające się na zmiany urazowe, zmiany chorobowe. Biegli zgodnie określili, że związek pomiędzy śmiercią A. K. a doznanymi w wyniku wypadku zmianami urazowymi ma charakter pośredni, gdyż wystąpiła koincydencja obu czynników - zmian urazowych i zmian chorobowych. Stwierdzili, że bezpośrednio do śmierci pokrzywdzonego doprowadziły zmiany chorobowe, które nałożyły się na zmiany urazowe istniejące od kilkunastu dni.

W odniesieniu do stanowiska D. K. (2) biegli M. H. oraz L. Z. (1) nie kwestionowali obrażeń ciała jakich doznał pokrzywdzony A. K. w wyniku tego wypadku i podkreślali, że miały one ciężki charakter ale wskazywali, że na powyższe zmiany urazowe A. K. doznane w wyniku przedmiotowego wypadku nałożyły się zmiany chorobowe w szczególności mięśnia sercowego na tle miażdżycowym, które istniały od wielu lat i w tym okresie uległy zaostrzeniu i nałożyły się one na zmiany pourazowe doznane przez A. K. w wyniku tego wypadku. Biegli nie kwestionowali urazów doznanych przez pokrzywdzonego w wyniku wypadku, ale wskazali, że z tymi zmianami pourazowymi pokrzywdzony żył kilkanaście dni po wypadku i dopiero, gdy te zmiany chorobowe nałożyły się na zmiany urazowe pokrzywdzonego doznane w wyniku tego wypadku to spowodowały jego śmierć. W ocenie biegłych związek przyczynowy między urazem jakiego doznał pokrzywdzony w wyniku wypadku, a jego zejściem śmiertelnym jest pośredni.

Końcowo należy podkreślić i zgodzić się ze stanowiskiem biegłej M. H., że bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy obrażeniami doznanymi w wyniku wypadku, a śmiercią człowieka można przyjąć wówczas, kiedy zostanie wykazane, że pomiędzy doznanymi urazami a śmiercią nie było żadnego innego czynnika, który mógłby wpływać na tą śmierć. W tej konkretnej sytuacji zachodził dodatkowy czynnik chorobowy A. K.. Same uszkodzenia ciała doznane przez A. K. w wyniku tego wypadku były ciężkie. Dlatego nie można przyjąć w tej sprawie bezpośredniego związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy obrażeniami ciała doznanymi przez A. K. w wyniku tego wypadku a jego śmiercią. Także na brak bezpośredniego związku przyczynowo skutkowego wskazał biegły L. Z. (1) (k 265). Z przeprowadzonego przez niego badania histopatologicznego wynikało, iż przyczyną zgonu A. K. była ostra niewydolność krążeniowo – oddechowa na tle zmian miażdżycowych i zmian w obrębie mięśnia sercowego, czyli wynikał z tego sam bezpośredni mechanizm zgonu A. K..

Należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że opinie biegłych M. H., L. Z. (2) jako oparte na specjalistycznej wiedzy, a nadto poparte analizą akt sprawy i dokumentacji medycznej oraz przeprowadzonymi przez biegłych dodatkowymi specjalistycznymi badaniami w pełni zasługują na aprobatę. W kwestii zgłoszonego przez oskarżycielkę posiłkową wniosku o powołanie innych biegłych sądowych Sąd Okręgowy zajął stanowisko na rozprawie apelacyjnej.

Zdaniem Sądu Okręgowego biorąc pod uwagę powyższe i odwołując się do teorii związku przyczynowego należy podkreślić, że skutek w postaci śmierci pokrzywdzonego nie pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z samym zdarzeniem w postaci wypadku. Na końcowy stan pokrzywdzonego w postaci jego śmierci niewątpliwie nałożyła się wskazana przez biegłych choroba. Natomiast z opinii biegłych w sposób jednoznaczny wypływa wniosek spowodowania przez oskarżoną uszkodzeń ciała pokrzywdzonego tj. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci obrażeń ciała, w tym ognisk stłuczeń w pniu mózgu, licznych stłuczeń w korze mózgu, stłuczeń tkanek miękkich klatki piersiowej, kończyn dolnych, złamania kości podstawy czaszki, krwawienia do przestrzeni podpajęczynówkowej, mnogich złamań żeber co skutkowało zakwalifikowaniem doznanych przez A. K. obrażeń ciała jako choroby realnie zagrażającej życiu (art. 156 § 1 pkt 2 kk).

Co więcej abstrahując od teorii związku przyczynowego należy podkreślić, że wymóg udowodnienia odnosić należy bezwzględnie do ustaleń niekorzystnych dla oskarżonego, ponieważ on sam korzysta z domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.), a nie dające się usunąć wątpliwości tłumaczy się na jego korzyść (art. 5 § 2 k.p.k.). W ocenie Sądu Odwoławczego biorąc pod uwagę powyższe należy przyjąć najkorzystniejszą dla oskarżonej wersję tj., iż skutkiem wypadku z dnia 27 czerwca 2012 r. były co najwyżej obrażenia ciała określone w art. 156 § 1 pkt 2 kk.

Ustalenia faktyczne to takie ustalenia, które zostały udowodnione. Udowodnienie zaś zachodzi wówczas, gdy w świetle przeprowadzonych dowodów fakt przeciwny dowodzeniu jest niemożliwy lub wysoce nieprawdopodobny. Oznacza to obiektywną nieprzekonalność dowodów (każdy normalnie oceniający człowiek nabiera przekonania o prawdziwości danego ustalenia) oraz przekonalność subiektywną wywołaną u organu oceniającego, która winna być całkowita i bezwzględna. Dopóki sąd ma najmniejsze choćby wątpliwości, dopóty dany fakt, nie może być uznany za udowodniony, a więc nie stanowi ustalenia faktycznego, które może być podstawą rozstrzygnięcia. W ocenie Sądu Odwoławczego nie sposób bezsprzecznie i niepodważalnie stwierdzić, że skutkiem wypadku z udziałem oskarżonej były obrażenia ciała pokrzywdzonego, których następstwem była śmierć pokrzywdzonego.

Z tych względów Sąd Okręgowy nie przychylił się do apelacji oskarżycielki posiłkowej i zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżycielkę posiłkową od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, z uwagi na sytuację majątkową i rodzinną.